

Fjerde afsnit (Seksualisme) – Kapitel 6 (Ensomhed – tosomhed – flersomhed) – lektion 80

De ulykkelige ægteskabers zone, (fortsat fra lektion 79)

109.

Det turde være klart, at den foran belyste problematik vedrørende ægteskabet ikke er af ny dato. Når vi imidlertid først nu i form af stigende skilsmisseprocenter og andre opløsningstendenser begynder at spore markante virkninger heraf, skyldes det, at der i første halvdel af dette århundrede har udviklet sig en helt ny samfundssituation, der for så vidt er til ugunst for ægteskabet. Således virkede tidligere for de kristne landes vedkommende kirken i forbindelse med samfundsholdningen og de vanskelige sociale eksistensvilkår som afstivere for ægteskaberne, således at disse næsten uden undtagelse blev ført igennem, uanset om de var lykkelige eller ej. Dette gælder imidlertid ikke længere så udpræget. Først og fremmest begynder kirken på dette som på så mange andre områder at miste indflydelse, således som det måske især kan spores i de nordiske lande. Og dette har til følge, at også samfundsholdningen langsomt ændres. Denne har nemlig tidligere både direkte og indirekte været formet af kirken -for en stor del ud fra magtpolitiske hensyn -men bestemmes nu i stigende grad af mere psykologisk og sociologisk betonedede faktorer. Man begynder at vurdere et ægteskabs værdi og overlevelsesmuligheder ud fra spørgsmålet om parternes -og især børnenes -trivsel i ægteskabet og ikke i henhold til et engang afgivet troskabsløfte over for Gud og mennesker. Og som konsekvens heraf indgår der også i samfundsholdningen en ændret indstilling til begrebet skilsmisse. Fra at have været utænkelig opfattes skilsmisse nu i stadig højere grad som en relevant, respektabel og værdig løsning på det problem, som et ulykkeligt ægteskab er, hvad enten det har sin oprindelse i visse fornuftgrunde, eller det er indgået under forudsætninger, som parterne i en virkelighedsfjern og dermed mere eller mindre utilregnelig forelskelsestilstand har været ude af stand til at vurdere tilstrækkelig nøjagtigt.

Ved siden af kirkens aftagende indflydelse gør nu også det forhold sig gældende, at samfundet byder på bedre sociale eksistensbetingelser end tidligere, dels i kraft af et stærkt udvidet arbejdsmarked og dels som følge af en vis liberal sociallovgivning. I fællesskab har disse to fænomener især betydet øgede overlevelsesvilkår for kvinden i tilfælde af skilsmisse, idet hun i kraft heraf simpelthen har mulighed for at kompensere for tabet af manden i hans egenskab af forsørger. Ja, hun kan endog selv overtage rollen som forsørger og har følgerig mulighed for at videreføre sin forældrerolle over for eventuelle børn. Man kan i denne forbindelse tale om en begyndende frigørelse af kvindens afhængighed af manden. En frigørelse, som ikke mindst har taget fart med frigivelsen af P-pillen, der sammen med den liberaliserede abortlovgivning har sikret kvinden den samme seksuelle bevægelsesfrihed, som alle dage har været mandens privilegium.

Det er netop disse sociale faktorer, Martinus hentyder til med det andet af de foranstående svar på, hvorfor ægteskabet viser tendens til opløsning (stk. 4 -106). Ganske vist nyder hverken P-pillen eller abortlovgivningen hans anbefaling -tværtimod. Men disse fænomener bidrager i forbindelse med de nævnte forhold vedrørende mulighederne på arbejdsmarkedet, samt virkningerne af sociallovgivningen ikke desto mindre til, at ægteskabet ikke længere er så nødvendigt for samfundet som tidligere. Dette viser sig simpelt hen på den måde, at den menneskelige energi -herunder den seksuelle -i kraft af de nye muligheder lader sig organisere og kanalisere på en anden måde end tidligere, og vel at mærke på en måde, der til en vis grad overflødiggør ægteskabet, nemlig som

forsørgelsesinstitution betragtet. Men ægteskabet er naturligvis andet og mere end en forsørgelsesforanstaltning. Det er også rammen om et familieliv, om menneskelige værdier, om et seksuelt fællesskab, om menneskelig tryghed, og i denne betydning er ægteskabet selvfølgelig ikke passé. Det er tværtimod stadig særdeles aktuelt, og det figurerer da også fortsat som den vigtigste samfundsinstitution, vi har. Det gør det på den måde, at der fortsat indgås utallige ægteskaber, hvis parter ikke tidligere har været gift, plus adskillige ægteskaber, hvori den ene eller den anden part - hvis ikke begge - har været gift tidligere. Og endelig optræder som allerede tidligere nævnt det papirløse ægteskab, der til en vis grad må ses som en protest og et oprør mod kirke- og statsoverformyndieret vedrørende samlivet. Ægteskabet er med andre ord fortsat en særdeles livskraftig institution - og vil vedblivende være det i lang tid fremover endnu. Ikke desto mindre er det samtidig en institution, der allerede nu begynder at vakle i sin grundvold, og som en dag helt vil være forsvundet fra samfundet. De mange skilsmisser er et første vidnesbyrd herom. Et andet og endnu vigtigere vidnesbyrd - om end ikke så tydeligt - er netop det papirløse ægteskab, som vi et øjeblik skal betragte nærmere.

110.

Som allerede nævnt kan det papirløse ægteskab som fænomen betragtet forklares som en protest og et oprør mod samfundsoverformyndieret vedrørende samlivet. Man betragter dette samliv som en privat sag og frabeder sig såvel kirkens som statens indblanding - endsige velsignelse.

En anden og mindst lige så vigtig forklaring er i en lang række tilfælde den, at parterne i et sådant papirløst ægteskab ønsker at bevare retten til at give sig selv frivilligt til den anden, hvilket vil sige, at man så vidt muligt ønsker at fastholde den situation, som karakteriserede forelskelsesægteskabets introduktionsfase (stk. 4 -107). Herved afslører det papirløse ægteskab sig til en vis grad som en kombination af et fornuftsægteskab og et forelskelsesægteskab. Man ønsker formelt at afstå fra de rettigheder, som kendetegner det traditionelle forelskelsesægteskabs krav-stadium, således at loven for det papirløse ægteskab bliver, at man har hinanden, hvis man "fortjener" hinanden. Heri ligger der således en udfordring til parterne om fortsat at gøre en indsats for at fortjene modpartens sympati og hengivenhed. En sådan status for ægteskabet anses for mere menneskeværdig end det traditionelle ægteskabs attestunderbyggede krav- eller rettighedsform. Det papirløse ægteskab er ganske vist betydeligt mere krævende, men det er med visse forbehold (f.eks. tilstedeværelsen af et vist stressmoment) til gengæld også langt sundere og nok så inspirerende, idet det bekender sig til et af naturens hårdt prøvede principper, nemlig at kun det, som er levedygtigt, overlever.

Uanset hvad man vil mene om det papirløse ægteskab må det konstateres, at det eksisterer, og at det som samfundsfænomen betragtet viser stigende udbredelse. Og netop dette sidste fortjener opmærksomhed, idet det papirløse ægteskab i sin egenskab af alternativ til det traditionelle ægteskab er ensbetydende med intet mindre end en sprængning af dette og dermed et fænomen af skelsættende betydning for menneskekulturens fremtid. Ikke alene må det nemlig (trods temporære tilbageslag) forventes at få en endnu mere omfattende udbredelse end hidtil; det vil i takt hermed også udløse en kædereaktion af følgefænomener, der leder til en fuldstændig opløsning af den nugældende samfundsmodel - af kerne-familiemodellens stive krystalgitter. Dette er på den anden side også en forudsætning for, at en helt ny samfundsmodel kan få livsbetingelser, nemlig det rigtige menneskeriges, der, jævnfør Kristi ord, bl.a. er kendetegnet ved, at man dér ikke tager til ægte. Og det leder til ihukommelse af endnu en udtalelse fra Jesu side, nemlig der hvor han siger: "Himmel og jord skal forgå, men mine ord skal ingenlunde forgå". Hvis man udlægger begrebet "himmel" som bevidsthedens verden og begrebet "jord" som den fysiske verden - nærmere betegnet den menneskelige aktivitetssfære - vil man se, at vi lever i en tid, hvor disse ord er i færd med at gå i opfyldelse. Fra og med det tyvende århundredes indledning er der begyndt at foregå en udløsning af

kræfter i den menneskelige bevidsthed, som efterhånden vil omsætte sig i en fuldstændig omskabelse af det menneskelige samfund og dermed jorden som tilværelsesplan for levende væsener betragtet. Disse kræfter, der også er ansvarlige for den koncentrerede videnskabelige og teknologiske udvikling i dette århundrede, definerer Martinus som kosmiske skaberimpulser, der udgår fra et sted i nærheden af mælkevejens centrum, og som inden længe vil påvirke den menneskelige polforvandling på en måde, der bl.a. får den nugældende opløsning af samfundsmodellen til at accelerere yderligere.

111.

Af hensyn til ønsket om at opnå en virkelig klar forståelse af, hvad det er for kræfter der på samfundsopløsende måde virker i tiden, samt hvilke perspektiver de indebærer, skal vi endnu en gang henvises til Martinus' udtalelse om, at ægteskabet ikke er nogen absolut ideel samfundsinstitution (stk. 4 -106). Allererst skal det dog kraftigt understreges, at der i denne undersøgelse af forholdene ikke ligger noget som helst -direkte eller indirekte, åbenlyst eller skjult -angreb på ægteskabet. Martinus er tværtimod den første til at bekræfte, at ægteskabet frem til vor tid har været en absolut nødvendig, guddommelig faktor i den menneskelige samfundsudvikling. Men der er nu ved at ske ting i denne udvikling, som ægteskabet ud fra sin idé simpelt hen ikke er i kontakt med og derfor vil lide skibbrud på. Vil vi derfor virkelig til bunds forstå, hvad der sker, må vi også have mod til at sætte fingeren på alle de ømme steder -således også på de ting, der vitterligt repræsenterer begrænsninger og svagheder ved ægteskabet.

112.

Vi har allerede været inde på begrebet "inflation i ægteskabet", der viser sig på den måde, at parterne gennem opnåelse af rettigheder over hinanden under forløbet af samlivsfasen kan blive fristet til at slække på kravene til sig selv og i stedet lade sig forlede til at rette dem mod ægtefællen i et mere eller mindre bevidst forsøg på at omdanne denne i sit eget billede, idet dette er den mest bekvemme måde at pleje sin egen naturlige egoisme og magelighed på. Undertiden kan disse forsøg - alt efter det personlighedsmæssige styrkeforhold mellem parterne -udarte til grotesk tyranni, således at ægteskabet kommer til at forme sig som et mere eller mindre utåleligt slaveri for den svageste part, og som en relativt permanent kampplads for parterne tilsammen, således som det f.eks. så glimrende er blevet skildret af den store svenske forfatter August Strindberg.

Nu er det naturligvis langt fra alle ægteskaber, der befinder sig i denne situation. Til gengæld er muligheden til stede i ethvert ægteskab, hvad der betyder, at dets status i hvert enkelt tilfælde afhænger af parternes indbyrdes harmoni og menneskelige standard; det vil for sidstnævnte faktors vedkommende sige den indbyrdes kærlighed og respekt, de nærer for hinanden. Jo lykkeligere et ægteskab man derfor konfronteres med i dets otte-ti-års alder og derover, jo større kompliment til dets parters menneskelige standard. Et lykkeligt ægteskab er således ikke nødvendigvis udtryk for primitivitet og udviklingsmæssig tilbagestående, således som nogle har vist tilbøjelighed til at mene. Martinus har tværtimod ved adskillige lejligheder udtalt, "at først det menneske, der kan gennemføre et trofast og lykkeligt ægteskab, er kvalificeret til at betræde vejen mod nye muligheder."

Det er selvsagt meget vigtigt at gøre sig dette klart, idet misforståelser på dette særdeles vitale og ømfindtlige område kan føre til dannelsen af dogmer, der ikke alene vil være til betydelig skade for Martinus' "mission" og sag, men i endnu højere grad til ulykke for alle de mennesker, der måtte komme under deres indflydelse. Og med denne baggrund in mente kan vi vist roligt kaste os ud i en kritisk undersøgelse af ægteskabets rent principielle svagheder og begrænsninger.

113.

En af disse er, at det rummer store muligheder for at føre til ufrivillig ensomhed. Her tænkes ikke på den ensomhed, der kan opstå som følge af "inflation" i ægteskabet, hvor ægtefællerne glider bort fra

hinanden og ikke længere har noget berigende og belivende at sige hinanden. Derimod drejer det sig om en ensomhed, der skyldes, at ægtefællerne på forskellig måde fra starten ensidigt satser på hinanden og derved mere eller mindre isolerer sig i samfundet. Mens de f.eks. således forud for ægteskabets indgåelse havde hver sin omgangskreds, får de som regel i forbindelse med ægteskabet en delvis ny og fælles omgangskreds, eller rettere: manden viderefører som regel sin kreds, mens kvinden mere eller mindre definitivt opgiver sin og i stedet lader sig optage af hjemmet og børnene, der kommer.

Det er i denne forbindelse et væsentligt træk, at ægtefællerne i samdrægtighed dyrker denne fælles omgangskreds. Således vil en invitation til den ene, men ikke til den anden, normalt sætte stærke, sårede følelser i gang. Og ligeledes vil et fremmøde af den ene, men ikke den anden, ved en selskabelig lejlighed med sikkerhed sætte fantasifulde rygter og gisninger i gang, forudsat at årsagen ikke på overbevisende måde kan dokumenteres til alles tilfredshed. I forholdet til omgivelserne opfattes og fungerer ægteskabet med andre ord som en integreret enhed, og netop heri ligger der en betydelig fare for ufrivillig ensomhed. Sker det nemlig efter nogle årtiers forløb, at ægtefællen falder væk -enten som følge af død eller skilsmisse -opstår der for den anden et tomrum, som omgangskredsen ikke formår at udfylde. Det, der er mistet, er nemlig ægteskabets livgivende tosømhed i hverdagen, hvilket naturligvis er særlig føleligt, hvis der ikke er børn, eller disse er fløjet fra reden. Og netop denne tosømhed formår ikke selv den mest forstående og hensynsfulde omgangskreds at erstatte. Det ligger jo i sagens natur, nemlig som konsekvens af hele ægteskabets idé og dets position i samfundet som specifik og isoleret samfundscelle.

Netop vort samfund er hårdt plaget af dette fænomen, der i særlig høj grad rammer kvinder; dels fordi de gennemsnitligt lever længere end mændene, og dels fordi de ofte blot har "hængt med" på mandens omgangskreds og derfor ikke disponerer over nogen helt personlig vennekreds.

Måske kan følgende lille historie tjene til at belyse betydningen af ægteskabets tosømhed i hverdagen selv i et ægteskab, der af parterne bestemt ikke registreres som lykkeligt.

Det var en ældre mand på landet, Kræn' Lavst, der netop havde mistet sin kone og for få dage siden havde været med til at begrave hende på kirkegården. Nu forholdt det sig sådan, at denne kone var kendt som et ilsk og galsindet kvindfolk, og alle i sognet mente, at det ret beset måtte være en gevinst for Kræn' Lavst, at tingene havde maget sig som de havde. Stor var derfor præstens forundring, da han en dag uventet kommer på besøg for at forhøre sig om tingenes tilstand. I stedet for som ventet at træffe en lettet og befriet enkemand, møder han en stakkel, der hænger med hovedet og ser inderlig trist og mismodig ud. "Hvad er det", siger præsten. "Jeg troede -Herren forlade mig -at Marens bortgang ville gøre dine gamle dage lidt lysere for dig, Kræn' Lavst, men nu ser jeg, at du ligner en synder, der har mistet sin evige salighed. Kan det virkelig ha' sin rimelighed?" -"Ja, hr. pastor, det har sin rimelighed", svarede Kræn' Lavst mismodigt og tilføjede lavmælt: "for hr. pastoren må tænke på, at der osse er ly bag en tjørnehæk."

114.

Adskillige læger, psykologer og sociologer m.fl. er i stigende grad enige om, at den her berørte ufrivillige ensomhed er ved at udvikle sig til vort samfunds værste sygdom. Blandt andet fordi den som tidligere berørt er i stand til at true selve selvopholdelsesdriften. Således føler utallige ensomme -især ældre ensomme -rundt omkring på alderdomshjem, plejehjem, i små pensionistboliger eller store, stille lejligheder, at de i virkeligheden kun venter på døden. Og ikke sjældent ender de med at længes efter den, simpelthen fordi de ikke kan udholde ensomheden eller dette ikke at komme et andet menneske ved for alvor. Alt andet ville de måske kunne bære, men ikke dette. Så hellere udslettelsen.

Enhver, der har kendskab til karakteren og omfanget af dette problem, må gribes af den største længsel efter at komme dets årsag til livs. Og en meget væsentlig årsag er altså ægteskabet, den kristne kirkes monogame ægteskab med den heri virkende tilskyndelse til dannelse af en separat kernefamilie, der lever i en separat bolig med nøglen indvendig i døren.

Som man sikkert vil forstå, stiller dette emne -for at være tilfredsstillende belyst -krav til en langt mere omfattende behandling, end der her er mulig. Det turde på den anden side være tvivlsomt, om en sådan udtømmende behandling i det hele taget er ønskelig her på dette sted, idet vi sikkert umiddelbart erkender sammenhængen og således gennemskuer en afgørende svaghed ved det monogame ægteskab, som i virkeligheden ingen kan være tjent med. For det må vi gøre os klart, at den ufrivillige ensomhed er et spørgsmål, der kan hjemsøge enhver af os i lige så høj grad, som vi med hensyn til vore dybere emotionelle behovs tilfredsstillelse ensidigt satser på netop det monogame ægteskab og den hermed forbundne kernefamilie. Det gælder såvel den, for hvem det lykkes at etablere sig i dette ægteskab som den, for hvem det af en eller anden grund ikke lykkes og som derfor ufrivilligt må savne at opleve de glæder, et familieliv, som den positive side af sagen åbner adgang til.

Men hvad er der da at gøre?

Svaret på dette vigtige spørgsmål fremgår faktisk af endnu et træk, der markerer det monogame ægteskabs begrænsning som institution betragtet, nemlig at det ikke er en tilstrækkelig rummelig ramme til at optage virkningerne af polforvandlingen i sig (stk. 4 -106).

Hvad er det for virkninger?

Det er for det første -jævnfør analyserne i lektion 78 -behovet for et mere omfattende kærlighedsliv, nemlig som følge af følelseslegemets og den modsatte pols vækst.

Og for det andet er der tale om den virkning, der består i, at menneskets sympatiske orientering i takt med den modsatte pols fremvækst bliver bredere spekteret. Vi skal straks komme til at se, hvad disse to generalvirkninger indebærer for samfundslivet.

Med hensyn til førstnævnte er der tale om et behov, der rent praktisk giver sig udslag i en tiltagende og uafviselig tilbøjelighed til at knytte sympatiske og intime forbindelser til mere end én partner.

Og med hensyn til den sidstnævnte virkning er der tale om, at det enkelte menneskes sympatiske orientering foruden at angå det modsatte køns repræsentanter også kan begynde at rette sig mod samkønnets repræsentanter, således at der bliver tale om en mere eller mindre udpræget dobbeltseksualitet. Denne må ikke forveksles med såkaldt homoseksualitet, der i virkeligheden er en ensidig sympatisk orientering rettet mod samkønnet, mens det modsatte køn nærmest virker frastødende og vækker afsky. I denne form må den homoseksuelle tilstand, som man vil forstå, nærmest betragtes som en midlertidig afsporing af den personlige polforvandling, idet den ideelle udvikling naturligt former sig på en måde, der medfører alle menneskers indlemmelse i den sympatiske orientering -uanset deres køn, alder eller fysiske skønhed m.m. At der på et meget sent tidspunkt i nævnte polforvandling opstår en tendens til at foretrække intim kontakt med væsener af samme køn er en sag for sig; dette kan nemlig ifølge Martinus forekomme. Men for det første er det for dette udviklingsstrins vedkommende nærmest illusorisk at tale om "køn" i det hele taget, fordi kønspræget her er betydeligt udvisket. Og for det andet må denne tendens ses som en virkning af det forhold, at den fysiske organisme ikke helt kan følge trit med den mentale udvikling, hvad der i forbindelse med en vis indflydelse fra sult-og mættelsesprincippet medfører, at væsenerne på dette stadium lettere kan udfolde deres avancerede seksualisme gennem kontakt med samkønnets repræsentanter end med modkønnets repræsentanter. I den udstrækning, modkønnets

repræsentanter nemlig stadig fremviser kønspræg, vil der som følge af en totalt udlevet interesse herfor være tale om lidt svagere "sex-appeal" end hvor der er tale om repræsentanter for samkønnet, idet disse med hensyn til deres resterende kønspræg appellerer til den modsatte pol og dermed et seksuelt gebet, der tilhørende den intellektuelle seksualisme er nyt og uprøvet -og derfor ekstraordinært spændende.

I sin redegørelse for udviklingen fra A-menneske til K-menneske (Livets Bog V, stk. 1799 -1918) gør Martinus indgående rede for disse forhold, og når vi ikke yderligere beskæftiger os med dem her, er det simpelt hen fordi der er tale om udviklingsstadier, der ligger så langt ude i fremtiden, at de kun har yderst spinkel relation til menneskets øjeblikkelige situation. Denne er nemlig stadig kendetegnet ved afhængighed af og interesse for kønspræget, om end i aftagende grad, således at en vis bi-eller dobbeltseksuel aktivitet begynder at kunne gøre sig gældende.

115.

Der kan på dette tidspunkt være al mulig grund til at tage den mulighed i betragtning, at en og anden læser kan føle sig alarmeret over disse udviklingsperspektiver -både hvad angår tosomhedsbegrebets udvidelse til et flersomhedsbegreb og med hensyn til den mere bredspektrede sympatiske orientering, praktiseret som dobbeltseksualisme. Skulle dette være tilfældet, må det anbefales at gøre det faktum til genstand for indgående overvejelse, at der for begge udvidelsesområdernes vedkommende er tale om "landvindinger", der betyder en højere grad af opfyldelse af næstekærlighedsloven end ægteskabet med dets ensidigt kønsorienterede tosomhedsprincip repræsenterer. Thi inden for dette sidstnævnte princip udfoldelsesområde må man jo kun virkeligt elske ét andet menneske, der skal være af modsat køn; hverken mere eller mindre. Og dette er ikke næstekærlighed. Kærlighedens naturlige udtryksmåde er nemlig kærtetegnet -herunder også det seksuelle kærtegn, der simpelt hen er det mest effektfulde, der foreløbigt gives. Og med hensyn til "næsten", da er denne repræsenteret ved ethvert menneske -ja, faktisk ved ethvert levende væsen i tilværelsen. Følgelig må næstekærlighedsbudets opfyldelse i sidste instans bestå i udfoldelse af fri kærlighed, hvilket vil sige en kærlighed, der retter sig mod alt og alle, og som ikke er præget af nogen som helst andre grænser end dem, kravet om netop næstekærlighed sætter. Dette krav indebærer nemlig, at ingen "næste" må komme til at lide den allermindste skade ved et menneskes kærlighedsudfoldelse, og dette kan der være al mulig grund til at betone så energisk, som overhovedet muligt.

I denne forbindelse skal det for en ordens skyld understreges, at disse analyser absolut ikke reklamerer for hverken det flersomhedsprincip eller den dobbeltseksualitet, som de behandler og belyser. Disse tilstande vil nemlig fremstå helt af sig selv, uanset om de bekæmpes eller de plejes, hvorfor de absolut ikke er afhængige af nogen som helst reklame. Imidlertid kan selv dette demotiverende udsagn på trods af dets sande hensigt af nogle fortolkes som velkommen reklame for de omtalte nye kærlighedsaktiviteter, og lejligheden skal derfor ikke forsømmes til advarende at minde om, at den frie kærlighed i de "forkerte hænder" meget let kan blive til den frie egoisme, hvis udøvere fører sig frem som alttædende erotiske uhyrer, der permanent er på jagt efter seksuelle eventyr, uanset hvad det fører med sig af lidelse og konflikter for tredje-og fjerdepart m.fl. Og dette er bestemt ikke noget fremskridt, så lidt som det er målet for den igangværende udvikling -tværtimod!

Ja, men hvordan kan man da tænke sig at flersomhedsprincippet kan praktiseres uden fare for konflikter og ulykker? -Det skal straks siges, at dette er yderst vanskeligt at besvare, og det skyldes, at samfundet endnu på gennemgribende måde er præget af den "gamle samfundsmodel", det monogame ægteskabs model. Det betyder nemlig, at selv den mindste afvigelse fra det adfærdsmønster, som denne model forudsætter, indebærer fare for konflikter. Dertil kommer, at nærværende kursus på samme måde, som det ikke reklamerer for de nye "ting", heller ikke indlader

sig på at anbefale eller give anvisning på specielle patentløsninger vedrørende de aktuelle problemer. For imidlertid ikke på dette sted at efterlade læseren fuldstændig desorienteret skal det nævnes, at man måske kan drage visse slutninger ud fra nogle videnskabelige undersøgelser af såkaldte "storfamilier", inden for hvilke man rent forsøgsvis har praktiseret fri kærlighed. Dette skal forstås på den måde, at familiens medlemmer i en nærmere bestemt periode efter indbyrdes aftale kunne optage intim kontakt med et hvilket som helst andet voksent medlem i den pågældende familie, men kun til sådanne andre familie-medlemmer. Intimt samkvem med personer uden for storfamiliens kreds var altså "forbudt".

Dette forsøg resulterede i nogle meget interessante iagttagelser, der måske kan antyde de veje, som samfundsudviklingen under indflydelse af polforvandlingen vil følge i en mere eller mindre nær fremtid.

Først og fremmest viste det sig som ventet, at det intime samkvem langt overvejende udfoldedes mellem personer af modsat køn, og kun undtagelsesvis mellem personer af samme køn.

Dernæst viste det sig -en smule uventet -at der var en tydelig tendens til pardannelse, dog uden at det ledte til en fuldstændig monogam situation for det pågældende forsøgssamfund. Snarere var der tale om, at deltagerne i forsøget under indflydelse af en bestemt udvælgelsesmekanisme endte med at danne et samfund, der kan defineres som en kombination af monogam og unigam praksis. Det skal forstås på den måde, at der mellem deltagerne gradvis opstod primærforbindelser kombineret med sekundærforbindelser. Man fandt altså sammen to og to i en slags uformelle ægteskaber, men dyrkede desuden nogle "løse forbindelser" -fortrinsvis heteroseksuelle, undtagelsesvis homoseksuelle. Og hvad der er det vigtigste af det hele: det pågældende samfund fungerede upåklageligt og gnidningsfrit under forsøgsperioden og udviste ud fra forudsætningerne et absolut tilfredsstillende trivselsklima og en upåklagelig moralholdning.

Uden på nogen måde at ville drage forpligtende slutninger må man spørge sig selv, om der mon ikke i sådanne forsøg ligger en antydning af de veje, udviklingen ved sine egne iboende kræfter fremover vil følge i dét store forsøgssamfund, hele menneskeheden repræsenterer. På en eller anden måde MÅ det i hvert fald ændre signaler og overgå fra den nugældende monogame tosomhedstilstand til et kommende rigtigt menneskeriges unigame flersomhedstilstand, hvor alle elsker alle. Det er imidlertid klart, at netop de første skridt er de vanskeligste, fordi man skal forlade noget velkendt og gennemprøvet til fordel for noget ukendt og uprøvet. At disse første skridt på en eller anden måde vil blive taget, kan der imidlertid ikke herske tvivl om, og en kendsgerning er det da også, at mange mennesker allerede nu viser tegn på, at de er modne for et forsøg, fordi de føler, at ægteskabet er en "sko", der trykker, fordi den er blevet for lille og derfor trænger til at blive udskiftet med en, der er et nummer eller to større. Imidlertid må man gøre sig helt klart, at skridtet fra tosomhedens relativt lune og trygge havn til flersomhedens mere åbne "marked" kun er aktuelt for dem, som både vil og kan give hinanden seksuel frihed; dvs. ikke er disponeret for jalousi og lignende umodne følelser. Befinder man sig nemlig ikke på dette plan, må der regnes med yderst smertelige konflikter og vanskeligheder, hvis man alligevel forsøger sig, simpelthen fordi man ikke naturligt kan honorere de krav, flersomhedsformen stiller.

Hvordan praksis på dette område helt nøjagtigt vil komme til at forme sig, er det som sagt svært at spå om. Derimod kan det ud fra de præmisser, som hele dette fjerde hovedafsnit repræsenterer, med sikkerhed fastslås, at et eller andet radikalt vil ske. Og det kan tilføjes, at fænomener som storfamilier, kollektiver, sexkorps og meget andet er vidnesbyrd om de kræfter, der rører sig i samfundet, samtidig med at de repræsenterer mere eller mindre bevidste eksperimenter eller forsøg på at finde frem til noget, der kan træde i stedet for den nugældende næsten krystallinske-kernefamilie-samfundsmodel

med dens om-sig-gribende ensomhedsproblem. For udviklingen er simpelt hen nu kommet til et stadium, hvor man kan supplere Bibelens ord om, at Gud så, at det ikke var godt for mennesket at være ene, med en sætning som: "Og Gud så, at det ikke længere var tilstrækkeligt for mennesket kun at være tosomt".

Kun ved at erobre flersomhedsformen til fuldkommenhed og derigennem opfylde det guddommelige krav om næstekærlighed kan mennesket gøre sig håb om at genvinde det paradys, hvor det førhen i længst forsvundne tider levede sammen med Gud som den alle-steds-nærværende Næste.

Spørgsmål til lektion 80

1. Hvilke tre faktorer tillægger Martinus især betydning som fordums "afstivere" for den ægteskabelige institution i Vesten?
2. Hvilke to fænomener udpeger Martinus som primærsymptomer på, at ægteskabet som samfundsinstitution betragtet befinder sig i tiltagende krise?
3. Hvordan kan man udtrykke grundloven for det papirløse ægteskab?
4. Markerer Martinus sig som a) personlig modstander af det traditionelle ægteskab; b) som personlig fortaler for det papirløse ægteskab?
5. Nævn det moment, Martinus udpeger som den ægteskabelige samlivsfases typiske inflationsfaktor.
6. Hvorledes forklarer Martinus den risiko, at det traditionelle ægteskab i selv dets lykkelige form kan føre til ufrivillig ensomhed?
7. Hvad mener Martinus kort fortalt med, at ægteskabet ikke er en tilstrækkelig rummelig ramme til at kunne optage virkningerne af polforvandlingen i sig?
8. Hvilken moralsk grundlov må ifølge Martinus ubetinget præge udfoldelsen af "fri kærlighed"?

Løsningen til lektion 79's opgavetillæg

1. Forelskelse (4-99)
2. b) En sjælens orgasme (4-99)
3. Kønorienteret sympati (4-100)
4. Som ædel, uselvisk og kompromisløs sympati, rettet mod alt og alle. Kort sagt som trang til at elske; til at give hellere end tage (4-100)
5. a) A-stadiet og B-stadiet; b) A-stadiet udmærker sig som et (tilsyneladende) uselvisk tilbedelses- og tjenerstadium; B-stadiet derimod som et klart egoistisk begær- og besidderstadium (4-100)
6. Det sigter mod at forebygge forfladigelse af elevens sjælelige engagement i læreprocessen til fordel for tiltagende sublimering af den seksuelle energi (4-100)
7. Nej, det egner sig kun for mennesker, der er så langt fremme i deres naturlige polforvandling, at kønsdriften allerede på dette grundlag er stærkt reduceret (4-101)

8. a) De ulykkelige ægteskabers zone; b) en fase kendetegnet ved tiltagende opløsning af ægteskabet som samfundsinstitution betragtet (4-104)
9. 1) den seksuelle tiltrækning mellem kønnene; 2) de etablerede religiøse institutioner; 3) den lokale, sociale situation (4-105)
10. Der er tale om tre forskellige ægteskabsformer. Den første er kendetegnet ved to ægtefæller af hver sit køn; den anden ved relationen: én mand – flere koner; og den tredje ved mønstret: én kone – flere mænd (4-105)
11. 1) Forelskelsesægteskaber og 2) fornuftsægteskaber (4-107)
12. 1) Introduktionsfasen; 2) samlivsfasen (4-107)
13. Gud ses nærværende i den udkårne, som der ønskes den størst mulige nærhed til – helst total sammensmeltning med. I samme forbindelse har livet kun værdi i samliv med den udkårne, som tilbedes og betjenes ud fra indre tilskyndelse (4-107)

PBJ